

Sestry

Vánoční příběh

Magdalena Witkiewicz

Tereza

Byla jsem zahleděná do třpytivých světýlek na vánočním stromku v domě svých rodičů. Seděla jsem tam ponořená v naprostém tichu. Měla jsem pocit, že už jsem odvykla rodinnému shonu a neustálému hluku. Žila jsem sama – klidně a v harmonii. Jen já a můj kocour. Nevadili jsme si. Zpočátku jsme své pocity nedávali příliš najevo a vyhýbali jsme se jeden druhému, ale časem si Gandalf zvykl sedávat na mém klíně a téměř vždy mi shodil notebook, který tam obvykle ležel. Měla jsem moc ráda svůj život, který byl tak odlišný od života mé sestry. Dlouho jsem nemohla pochopit, jak uměla najít štěstí ve svém, tak trochu všedním životě, který byl pro mě naprosto nepochopitelný. Ale věděla jsem a cítila, že je opravdu šťastná.

Právě teď uspávala děti. Po večeři jsme se pokoušely najít si chvílku pro sebe a popovídat si, ale děti vyžadovaly její pozornost a ona jim šla číst pohádku na dobrou noc. Byla v první řadě matkou. A teprve potom mojí sestrou. A já jsem si na to pomalu zvykala.

Lucie se poměrně rychle provdala, a to hned za svého prvního přítele. Vůbec jsem to nechápala. Pamatuji si, jak jsem za ní stála v den její svatby a chtěla jsem jí říct: „Co to jen děláš, sestro moje?“ Chtěla jsem ji před tímto krokem varovat, povzbudit ji, aby vyzkoušela jiné věci a něco zažila, než se na celý život připoutá k jednomu jedinému muži. Neuměla jsem si vůbec představit, že bych vedle sebe po probuzení viděla pořád stejnou tvář. A to vlastně vždy, každé další ráno.

Ten srpnový den, kdy se moje starší sestra vdávala, jsem se nervózně rozhlížela kolem sebe a pozorovala svatebčany. Všichni se zdáli být šťastní, nadšení a plní dojetí jen proto, že Lucie před chvílí někomu slíbila svou věrnost a oddanost až do konce života. Do konce jejího života? To je velmi, velmi dlouhá doba! Jak se může k něčemu takovému odhodlat, když je jí teprve dvacet pět let, když toho ví ještě tak málo a dohromady vlastně ještě nic nezažila?

Takové riziko bych nedokázala podstoupit ani teď. A to už jsem starší než Lucie v den její svatby. Měla jsem kocoura, cítila jsem se za něj zodpovědná a on se asi svým způsobem cítil být zodpovědný za mě, a tak to bylo nejlepší.

Samozřejmě, občas jsem se s někým setkala, zašla na večeři, do kina nebo do divadla, ale přemýšlet o společné budoucnosti? To nikdy! Moje budoucnost se omezovala na rezervaci zimní dovolené v létě nebo letní dovolené v zimě. Možná právě proto mé vztahy nikdy netrvaly tak dlouho?! Bohužel musím přiznat, že zatím ten nejlepší vztah, jaký jsem si kdy vytvořila, byl s mým kocourem.

Gandalf mi v tu chvíli jako na povel skočil do klína a začal se mazlit.

„Budeš se mnou dneska mluvit lidskou řečí?“ zeptala jsem se.

Podíval se na mě s opovržením, jako by mluvit lidskou řečí bylo výsadou slabochů. Chvíli jsme spolu seděli mlčky. Často jsme takhle spolu odpočívali a vychutnávali si večerní atmosféru, jako bychom oba nechtěli, aby naše idylka skončila příliš rychle.

„Nemůžeš přece tvořit rodinu s kocourem!“ to mi říkala moje máma až příliš často.

„Vnoučata od tebe asi nikdy mít nebudu,“ dodával můj táta.

Lucie o tom nikdy nemluvila. Žila si svůj vlastní život a vypadalo to, že je opravdu šťastná. I když někdy, když jsme si spolu povídaly přes WhatsApp, bylo na její tváři vidět, jak je unavená nebo podrážděná. Myslím, že to je osud všech mám na tomhle světě.

Mluvily jsme spolu dost často, ale viděly se jen zřídka. Žily jsme každá v jiné části země a bylo obtížné se setkat. Proto byly Vánoce u našich rodičů posvátné. Ani jedna z nás si neuměla představit, že by měla na Vánoce nějaké jiné plány. Dokonce ani já, ačkoli jsem nikdy nebyla moc sentimentální a nevázala jsem se na tradice.

Pousmála jsem se nad svými myšlenkami.

Jednu z našich vánočních tradic jsem měla obzvlášť ráda. Myslela jsem na

každoroční bitvu mezi Lucií a mnou o to, čím ozdoba se bude třpytit na špičce vánočního stromku. Bylo to takhle, odkdy si pamatuji. Možná právě proto jsem si mohla dovolit nechat se unášet životem, protože jsem věděla, že můj rodný dům pro mě vždycky bude bezpečným přístavem. Bez ohledu na to, co jsem v životě udělala nebo kdo stál po mém boku.

Gandalf seskočil z mých kolen a šel zkontrolovat, jestli se po večeři náhodou něco neobjevilo v jeho misce.

Vstala jsem z gauče, šla jsem k vánočnímu stromku a narovnala vánoční kouli, která se svezla z jedné větve. Usmála jsem se při pohledu na bohatě ozdobený stromek. Kdysi jsme na stromeček věšely ozdoby, které jsme usilovně vyráběly ve školce a škole. Lucie se svou obvyklou trpělivostí lepila řetězy a já jsem improvizovala s ozdobami, které máma pravidelně věšela na zadní stranu stromku, aby svou nevhledností a originalitou nepokazily kouzlo svátků, na kterých si dala tak záležet.

Kocour vyskočil na stůl a rozvalil se přímo na dálkovém ovladači CD přehrávače. Začaly hrát vánoční koledy.

„I ty si vychutnáváš kouzlo Vánoc, kocourku?“ zeptala jsem se nahlas a stáhla ho ze stolu. Vyčítavě se na mě podíval.

U mě doma Gandalf mohl jít, kam se mu jen zachtělo, ale moje máma by určitě nesnesla kocoura ležícího na bílém vánočním ubruse.

Poodešla jsem ke skříni, kde ležely mé dárky. V mém rodném domě bylo zvykem, že dárky zpod stromku rozdávalo vždy nejmladší dítě v rodině podle jmen na visačkách. Kdysi jsem to byla já, ale už nějakou dobu to dělají Lucčiny děti. Když ještě neuměly číst, máma jim lepila na dárky barevné samolepky, aby věděly, komu dárek patří. Dárky určené pro mě měly vždy růžovou samolepku.

Neotevřela jsem je ale všechny najednou. Časy, kdy jsme se s Lucií neuměly dočkat Ježíška, jsou už pryč. Myslím, že každý dospělý v určité chvíli ztratí tu

dětskou radost ze života.

„Na to jsou děti.“ Řekla mi dnes moje sestra s úsměvem, když se podívala na Jakuba a Julii, kteří pobíhali se smíchem po domě a snažili se zastihnout Ježíška. „Abychom nikdy nezapomněli, že každá maličkost je důvod k radosti.“

„Nezapomněla jsem.“ Řekla jsem možná až příliš stroze. Jako bych jí chtěla dokázat, že život, který jsem si pro sebe vybrala, je dost dobrý.

„Já na to někdy zapomínám,“ řekla Lucie s povzdechem. „Ale pak mi to připomenou děti. Obvykle až tehdy, když usnou.“

Letos jsem od Lucie dostala speciální dárek. Ležel pod vánočním stromečkem tak trochu zapomenutý. Všimla jsem si ho, až když jsem byla sama.

Vinylová deska od Nirvany byla mým největším snem, který se mi nikdy nesplnil. Snila jsem o ní už od mých deseti let. Moji rodiče si mysleli, že její hudba zní jako vytí divochů, a za žádných okolností by mi ji nekoupili. Ale já jsem si byla jistá, že jednou ji pod vánočním stromečkem najdu! Chtěla jsem ji přece od Ježíška! Když mi bylo deset, tak už jsem na něj nevěřila, ale zvyk psát mu dopisy mi zůstal. Vždycky jsme dopisy s našimi přáními nechávali na okenním parapetu. Ráno byly pryč a na Štědrý den se naše sny zázračně zhmotnily pod vánočním stromečkem.

V tom roce, kdy jsem napsala, že opravdu hodně chci album Nirvany, jsem si byla jistá, že ji pod tím vánočním stromečkem konečně najdu. Ale nestalo se tak. Byla tam jiná deska s nějakým bezva výběrem vánočních písní. Tehdy jsem celý Štědrý večer probrečela.

Lucie ale dostala všechny dárky ze svého seznamu a já měla pocit velké křivdy. Ve skutečnosti se to odrazilo i v našich rodinných vztazích.

Později jsem si uvědomila, že moji rodiče mě chtěli vtěsnat do svých představ o životě. Chtěli, abych žila celý život takovým způsobem, jaký oni považovali za správný. Asi si mysleli, že na štěstí existuje jen jeden jediný

recept. Jsem si jistá, že pro mě chtěli jen to nejlepší. Ale ono to takhle nefunguje, a proto to nevyšlo.

Začalo to Nirvanou a pak se jim nelíbily i další mé životní volby. Naštěstí jsem měla v sobě dost síly jít si svojí vlastní cestou, o které jsem si myslela, že je ta správná. I když tady, v mém rodném domě, jsem se opět cítila jako malá, trochu vystrašená holčička, která se bála mluvit o svých snech, protože si myslela, že zůstanou bez odezvy.

Potěšilo mě, že si Lucie na to album vzpomněla. Po tolika letech dostalo splnění mého snu zcela jiný rozměr. Takový sentimentálnější – a to byla ta úplně poslední věc, ze které bych sama sebe podezřívala. Byla jsem sestře vděčná, že nezapomněla, jak to pro mě bylo důležité, a že mi chce vynahradit mé dávné zklamání.

Vypnula jsem koledy, sáhla po svém albu snů a dala ho do našeho starého gramofonu. Spustila jsem jehlu a po chvíli mě obklopily zvuky, které jsem tak dobře znala.

Připomněly mi dětství. Je to tak dávno, co jsem tuhle hudbu slyšela.

Sedla jsem si na gauč a zavřela oči. Nemyslela jsem si, že mě to tak dojme.

„No nečekala jsem, že přijdu dolů a uvidím svoji sestru, jak je celá naměkko z hudby, která nemá vůbec nic společného s Vánoce,“ zaslechla jsem Lucčin smějící se hlas, když právě vešla do pokoje.

„Načapala jsi mě v mé slabé chvílce,“ odpověděla jsem a rychle jsem si utřela slzy.

„Takové chvíle má každý. A každého dojíká něco jiného. Pro mě jsou Vánoce více o Tiché noci a koledách, které zpívají mé děti, ale každá z nás to vždycky vnímala jinak.“

„Myslela jsem si, že jsem nikdy žádné pocity neměla,“ zavrtěla jsem hlavou.

„Ale, ano měla. Jen byly jiné než ty moje.“

Lucie

Když děti konečně usnuly, sešla jsem dolů. Chtěla jsem se jen napít vody a zalézt zpátky do postele. Všichni jsme byli unavení. Měli jsme za sebou dlouhou cestu a náš každodenní režim, ve kterém jsme fungovali, se náhle změnil. Po počáteční euforii způsobené tím, že jim babička s dědou budou číst pohádky na dobrou noc, děti nakonec zvolily svůj bezpečný přístav – mámu. Ta byla všechno, na čem jim záleželo. Jako vždy.

A tak šli moji rodiče spát. Obvykle chodili spát brzy a já nahlas četla ze svých dětských knížek, které děti našly na polici v knihovně prarodičů. Můj muž usnul jako první, ale děti, nadšené ze všech vánočních dárků a návštěvy, přemýšlely o všem možném, než aby se nechaly unést do říše snů. Když konečně usnuly, byla jsem vyčerpaná a toužila jsem vklouznout pod nadýchanou peřinu, kterou nám máma připravila vždy, když jsme přijeli na návštěvu.

Ale pak jsem uviděla svou mladší sestru sedět úplně samotnou na gauči a poslouchat hudbu, která neměla nic společného s Vánocemi, tak jsem se rozhodla s ní chvíli zůstat. Vešla jsem za ní do pokoje a uviděla na jejích tvářích slzy. Nejprve jsem si myslela, že je smutná nebo se něco stalo, ale byly to slzy dojetí!

Z takových pocitů jsem ji nikdy nepodezřívala.

Vždy byla tvrdá. Mnohem tvrdší než já. Asi jsem jí celý život záviděla. Byla sice mladší, ale od začátku samostatnější, sebevědomější a vždy věděla, čeho chce v životě dosáhnout. A já? Byla jsem měkká, příliš měkká. Příliš citlivá pro tento svět. Takže pokud mi paměť sahá, musela jsem se obklopit lidmi, kteří se o mě starali. Jsem ráda, že jsem měla štěstí jen na ty dobré. S Matějem, mým manželem, jsem se seznámila na základní škole a už tehdy jsme si neuměli představit jiný scénář naší budoucnosti než být spolu.

Často jsme slýchávala, a to nejen od Terezy, že cesta, kterou jsem si zvolila, je nudná.

Do jisté míry jsem s tím souhlasila. Měla jsem nudný... ale úžasný život. Nehledala jsem vzrušení; namísto horské dráhy jsem si v zábavním parku radši vybrala zrcadlové bludiště, které mi na chvíli umožnilo vidět, jaké to je být někým jiným. Ale nikdy se mi ten člověk na druhé straně zrcadla nelíbil natolik, že bych chtěla něco změnit na svém chování nebo ve svém okolí.

Milovala jsem svůj život. Milovala jsem ho právě proto, že připomínal monotónní a předvídatelný film. Bez náhlých zvrátů, bez dramatických událostí. Všechno bylo pomalé a bezpečné, s lidmi, kteří mě podporovali, na které jsem se mohla vždy spolehnout.

Samozřejmě, že jsem Tereze záviděla její divokou povahu. Obdivovala jsem její brilantnost, inteligenci, její schopnost stanovit si hranice a říct „ne“. Já jsem to nedokázala, a tak jsem si musela najít bezpečné útočiště v náručí svého přítele a – samozřejmě později – i manžela.

Tereza byla jako vítr. Nikdo ji nedokázal dohnat. Šla za svými sny a zvedala laťku stále výš a výš. Dosahovala jednoho úspěchu za druhým. O většině z nich jsem možná ani nevěděla.

Ale možná byla pod tím tvrdým krunýřem zranitelná... Možná byla tak křehká, že byla nucená vystavět si kolem sebe vysokou zeď, aby jí nikdo neublížil.

Co moje paměť sahá, jsme spolu soutěžily. Ve všem. Většinou o lásku našich rodičů, hlavně mámy. Pamatuji si, když se vrátila z nemocnice s malým uzlíčkem, který se později ukázal být mojí sestrou. Euforie, kterou jsem tehdy pociťovala, se rychle změnila ve zklamání. Chtěla jsem parťáka na hraní, myslela jsem si, že jsem se s rodiči dohodla, že moje sestra musí být o něco starší než já nebo aspoň v podobném věku! Moje nejlepší kamarádka v té době už takovou sestru měla! Ani ve snu by mě nenapadlo, že mě tenhle křikloun vezme moji mámu. Moje máma, která dříve patřila jen mně, se bude od teď starat pouze o tenhle malý uzlíček nervů!

Myslím si, že v minulosti se na potřeby dětí bral menší ohled nebo se

o nich aspoň méně mluvilo. Pozornost a duševní zdraví se ve srovnání s dneškem vůbec neřešily. Malý človíček si na svůj nový život musel jednoduše zvyknout. Nebylo to vůbec lehké a byla jsem z toho dost frustrovaná. Proto, když jsem byla těhotná s druhým dítětem, přečetla jsem snad všechny knihy o sourozencích dostupné na trhu. Chtěla jsem se vyhnout chybám svých rodičů, a tak jsem dělala všechno proto, abych pochopila ty někdy překvapivé reakce svého staršího dítěte. Věděla jsem, že nejspíš stejně nevědomky udělám nějaké chyby. Myslím, že každý rodič se snaží dělat jen to nejlepší, protože je veden láskou. Někdy ale všechno dopadne jinak.

Samozřejmě, časem jsem si na novou situaci zvykla a svoji malou sestřičku jsem si oblíbila, ačkoli v mém srdci byla už navždy jizva. Bylo by lepší, kdybych na tuto změnu byla lépe připravená...

Už jsem se necítila ospalá. Sedla jsem si k Tereze, přikryla se dekou a zaposlouchala se do „těch příšerných zvuků“, jak to nazývala naše máma.

„I po tolika letech to zní pořád hrozně,“ zašeptala jsem. „Vůbec netuším, co tě na té hudbě tak dojíká.“

„Nedojíká mě hudba, ale skutečnost, že sis na mě vzpomněla.“ Tereza se na mě usmála.

„Vzpomněla,“ přikývla jsem. „Jasně.“

„Myslím si, že nikdo z naší rodiny na tyhle Vánoce už nikdy nezapomene.“ Moje sestra si povzdechla. „Dost jsem se rozzuřila kvůli dárku, který se mi nelíbil.“

„Dobře jsi udělala. Rodiče ti měli koupit to, co sis přála... Víš, snažila jsem se mámu přesvědčit, aby ti to album dala.“

„Kdy? Ted’?“

„Ne, tehdy,“ zavrtěla jsem hlavou. „Ale nekažme si náladu vzpomínkami

z minulosti.“

„Dávné minulosti,“ usmála se Tereza. „Jen se podívej, jak se od té doby změnil tvůj život a kolik jsi toho dosáhla...“

„Dosáhla?“ byla jsem překvapená. „Většinu času jsem zavřená doma a vůbec nemám čas na dosahování nějakých cílů! Pracuji jen na poloviční úvazek a starám se o domácnost. To je všechno.“

Tereza se na mě podívala, jako by nerozuměla tomu, co říkám.

Sestru jsem obdivovala a se zatajeným dechem hltala všechno, co jsem o ní našla. Věděla jsem, že se nemám čím pochlubit. Byla jsem účetní, ale své práci jsem nemohla věnovat tolik času a srdce jako svým dětem.

Vědomě jsem si zvolila tuto životní cestu, uvědomujíc si následky, ale byly chvíle, kdy jsem své sestře trochu záviděla, že se realizuje úplně jinak.

„Lucie! Máš úžasné a chytré děti. Jsi skvělá máma. Vytvořili jste si s Matějem trvalý vztah... Zdá se, že máte všechno! A já?“ Kocour Tereze právě v tu chvíli skočil do klína. „Mám Gandalfa.“

„Každá z nás si vybrala jinou cestu,“ usmála jsem se. „A já... nikdy jsem si nemyslela, že by mě někdo mohl obdivovat...“

„A přece.“ Tereza mě objala.

Hřálo mě to u srdce. Moje krásná, chytrá sestra si upřímně vážila toho, co v životě dělám, i když někdy jsem měla pocit, že to všichni berou jako samozřejmost. Co si myslí moje sestra, bylo pro mě to nejdůležitější.

„Opravdu ses snažila přesvědčit mámu, aby mi koupila to album?“ zeptala se mě po chvíli Tereza.

„Opravdu,“ přikývla jsem. „Dokonce jsem s ní šla i do obchodu, abych jí ukázala, které to je. Byla jsem si jistá, že ti ho koupí...“

Na ty Vánoce nikdy nezapomenu. Přestože jsme už dávno nevěřily na Ježíška, v naší rodině jsme si to nikdy nahlas neřekli.

„Pokud nevěříš na Ježíška, prostě nepřijde,“ říkal táta.

Nikdo se přece nechtěl vzdát dárků, a proto se to nikdo z nás neodvážil říct nahlas. Jak už u nás bylo zvykem, dopisy s našimi přáními jsme dali začátkem prosince na parapet.

Byla jsem velmi zvědavé dítě, takže když už všichni spali, potichu jsem se propížíla dolů, abych si přečetla, co moji rodiče a Tereza napsali ve svých dopisech.

V tom roce nebylo na Terezině seznamu přání nic jiného než to album. Když jsem zavřela oči, pořád jsem viděla těch deset bodů napsaných různobarevnými fixy. V každém z těchto barevných bodů si moje sestra přála totéž...

Byla si jistá, že naši rodiče jí splní sen. Obyčejně bylo snazší o čemkoli přesvědčit našeho tátu, a tak jsem se nejprve obrátila na něj. Táta měl pro nás totiž velkou slabost.

„Tatínku, opravdu si moc přeje dostat to album,“ řekla jsem. „Slib, že na to nezapomeneš.“

„Slibuju. Napiš mi sem na papír název toho alba.“

Napsala jsem mu to velkými písmeny, abych se ujistila, že koupí to správné. Pak jsem ještě asi milionkrát kontrolovala, jestli to mám napsané dobře.

Pár dní před Vánoce jsem uviděla na stole album s vánočními hity. Obvykle jsem to byla já, kdo s tátou balil dárky, které koupil. Byla tam nějaká kosmetika, knihy a album.

„To je pro mámu?“ zeptala jsem se při odvíjení barevného papíru z role.

„Ne, pro Terezku.“

„Pro Terezku?“ Byla jsem šokovaná. „Vánoční písně v podání mužského pěveckého sboru? Tati, to ale vážně není to, co chtěla.“

„Já vím,“ pokrčil táta rameny. „Máma šla do obchodu, vyslechla si pár

písniček od Nirvany a řekla, že si nemyslí, že by se Terezce taková hudba líbila...”

„Tati, ale ona po tom albu přece tak moc touží! Viděli jste, že ve svém dopise Ježíškovi nepsala o ničem jiném? Proč máma rozhoduje o tom, co by se Terce líbilo?“

„Já vím, Luci, já vím... Ale máma se už rozhodla...” Podíval se na mě, jako by si právě vzpomněl, jakým stylem má se mnou mluvit. „No, s mámou jsme se rozhodli, že vánoční koledy budou pro desetileté děvče vhodnější.“

Uvědomila jsem si, že to Tereze zničí Vánoce.

Věděla jsem to a chtěla jsem s tím něco udělat. Prošla jsem všechny obchody v okolí. Dnes by jen stačilo podívat se na internet, ale v té době to nepřicházelo v úvahu. Nikde jsem ale to vytoužené album mé sestry nenašla. V našem malém městečku opravdu nebyl velký výběr a před Vánoci bylo navíc vše vyprodané. Měla jsem poslání, cíl, kterého jsem nemohla dosáhnout. Peníze, které jsem usilovně našetřila z kapesného, jsem chtěla použít ke splnění Terčina snu. Udělala jsem všechno, co jen mohla udělat patnáctiletá dívka motivovaná touhou potěšit svou mladší sestru.

„Nepřeháněj to,“ řekla máma, když jsem se ji snažila přimět změnit názor. „Dnes se jí líbí tohle a zítra to bude zase něco jiného. Dostane úžasné vánoční hity.“

Ten dárek jsem tehdy nezabalila. Ale myslím, že táta ano. Na Štědrý večer jsem svou sestru sledovala a všimla jsem si, jak se její výraz změnil. Nejprve jsem zachytila radost v jejích očích, když uviděla ten typický tvar pod vánočním stromečkem. Věděla, že je to album. Potom seděla jako na jehlách. Nemohla se dočkat, až roztrhne papír, ve kterém byl dárek zabalený. Když ho rozbalila, spatřila jsem na její tváři velké zklamání. V tu chvíli bych udělala cokoli, jen abych mohla její sen splnit!

Časem vzpomínka na tuto událost vybledla. Kupovali jsme různé dárky. Některé se ukázaly jako dobrý nápad, jiné méně. Letos v září jsem navštívila své rodiče. Hledala jsem něco na půdě a natrefila právě na ten dopis,

ve kterém moje sestra napsala fixami deseti různých barev, co jediné si přeje k Vánocům. Proto jsem vymyslela plán, jak ji na Vánoce překvapit.

Tereza

„Chtěla jsem ti něco ukázat,“ řekla Lucie. Vstala z gauče, aby si vzala kabelku a začala v ní něco horečně hledat.

„Vždyť já už přece mám dárek,“ usmála jsem se. „Takový, po jakém jsem vždycky toužila.“

„Koupila bych ti ho dřív, ale zapoměla jsem,“ řekla moje sestra a vytáhla z kabelky papír přeložený na polovinu.

„Co je to?“

„Podívej se.“

Nemohla jsem tomu uvěřit. Byl to můj dopis Ježíškovi napsaný před mnoha lety. Viděla jsem ten drobný rukopis, který se až tak moc nezměnil.

„Byla jsem opravdu zoufalá,“ přiznala jsem se. „Napsala jsem totéž desetkrát.“

„To jsi určitě byla. Tak moc jsem chtěla, aby se ti splnil tvůj sen, protože ty jsi pokaždé dosáhla všeho, po čem jsi toužila. Ale ten večer ne. Naštěstí od té doby sis už vždycky uměla své sny splnit.“

„To si opravdu myslíš?“ byla jsem překvapená. „Nejsem si tím až tak jistá. To jsi spíš přece byla vždycky ty, která věděla, co chce a co si našla cestu. Já jsem celý život jen bojovala. A pořád trochu bojuji.“

„Jsi šťastná?“ zeptala se Lucie.

„Jsem. Mám ráda svůj život. A hlavně teď už vím, že nemusím nikomu nic vysvětlovat. Zejména ne mé volby. Pokud chci jít rovnou za nosem, tak to i udělám. Pokud chci uhnout doprava nebo doleva, tak uhnu. A vím, že pokud se cokoli stane, následky svých rozhodnutí si ponesu jen já.“

„Máma se už přestala ptát, kdy jim někoho představíš,“ přiznala moje sestra.

„Naštěstí. Myslím si, že o skutečném vztahu a o budoucnosti s jiným člověkem se dá uvažovat až tehdy, když to máš v hlavě všechno srovnaný. Dřív jsem na to nebyla připravená.“

„Můj vztah začal poměrně brzy...“ začala Lucie.

„Vždycky si trefila hřebíček na hlavičku. Byla jsi perfektní velká sestra se vším, co jsi potřebovala mít v batohu: náplast, jehlu, nit a léky proti bolesti. Uměla ses vypořádat s problémy, které ti přišly do cesty,“ objala jsem ji.

„A pořád to tak je. Volám ti o pomoc pokaždé, i když mě bolí jen hlava nebo žaludek.“

„To je pravda,“ zasmála se Lucie. „Myslíš si, že už to máš v hlavě všechno srovnaný?“

„Nejsem si jistá,“ uvažovala jsem nad tím. „Určitě nejsem tak konfliktní. Jsem asertivnější. Víím, co se mi nelíbí nebo co je pro mě nepřijatelný. A víš co? Myslím, že když jsem o tom začala mluvit nahlas, lidé mě začali brát vážněji.“

„Vždycky jsme s tímhle měly problém,“ souhlasila Lucie. „Jsem ráda, že si mé děti dokážou určit hranice. Někdy až příliš jasně,“ zasmála se.

„To se jim v budoucnu bude hodit,“ řekla jsem.

Podívala jsem se ven oknem. Tichounce sněžilo, světla na sousedních domech blikala. Bylo to krásné. Když jsme byly mladší, chodily jsme po večerech na procházku. Těsně po večeři jsme se teple oblékly a šly popřát přátelům krásné Vánoce. Zpočátku se věkový rozdíl mezi námi zdál výrazný, ale časem se ukázalo, že je to naprosto v pohodě a měly jsme v podstatě stejné kamarády. Toulaly jsme se ulicemi našeho města s termoskami plnými horkého čaje, abychom se potkaly s přáteli a rodinou na tržišti, u obrovského vánočního stromku.

Potom jsme se celé promrzlé vrátily domů. Kamarád Robert nás obvykle doprovodil domů, zdvořile se rozloučil a potom, když Lucie usnula, tak se ke

mně potichu vrátil... Usmála jsem se nad svými vzpomínkami. Jednou jsme až do časného rána zkoumali různé věci pod mikroskopem. Tehdy jsem si byla jistá, že se stanu bioložkou.

No, ten čas se už nevrátí. Ani jsem si neuvědomila, že se ty noční návštěvy mého kamaráda, dlouhé rozhovory, které jsme sdíleli, staly součástí naší vánoční tradice. Asi mi to moc chybělo.

„Možná bychom mohly jít na chvíli ven? Jako za starých časů!“ kývla jsem směrem k oknu.

„V tuhle hodinu?“ zeptala se překvapeně Lucie.

„Právě odbilo deset.“

„V deset hodin obvykle odpadnu do postele a tvrdě spím,“ zavrtěla moje sestra nesouhlasně hlavou.

„Někdy se v téhle době právě chystám jít ven. Nějaký make-up, šaty...“

„Nebudeš mě k tomu snad přemlouvat.“

„Vždyť jsi nalíčená. Nemusíš se převlékat, jen si na sebe vezmi něco teplejšího.“ Podívala jsem se na ni. „Prosím... Jen na pár minut. Uvidíme, jestli budou Vánoce vypadat stejně jako kdysi. Pojd', udělej jednou něco jiného.“

Lucie se na mě podívala a usmála se.

„Dobře. Obléknu si tlustší kalhoty a uvařím do termosky čaj.“

„Jdeme tedy ven na delší dobu?“

„Ne, ale tradice je tradice. Bez čaje ani na krok. Jako vždy.“

Lucie

Nevím, proč jsem souhlasila s touhle vánoční noční procházkou. Možná proto, že jsem chtěla splnit další přání své sestry? Byla mladší, tak jsem byla zvyklá se jí přizpůsobovat a pomáhat jí. Nebo to bylo kvůli vzpomínkám?

Všechny mé dny se zdály být stejné. Chodila jsem spát brzo, protože ráno jsem musela děti odvézt do školy a školky a pak jsem šla hned do práce, abych všechno stihla, než je opět půjdu vyzvednout.

Možná měla Tereza pravdu, možná někdy stojí za to udělat něco trochu jinak než obvykle. Třeba i na úkor celodenní únavy. I když jsem věděla, že zítra nebudu muset vstávat tak brzy jako obyčejně, protože se o děti postarají prarodiče. Vždycky jim moc chyběly.

Oblékly jsme se a vyšly ven. Na chodnících a ulicích už bylo spoustu sněhu, okolní stromy se prohýbaly pod stále těžší bílou příkrývkou. Pod nohama se ozývalo příjemné křupání.

Otočila jsem se a uviděla rozsvícené okno v našem domě.

„Zapomněly jsme zhasnout světlo,“ všimla jsem si.

„Vždycky jsme na to zapomínaly,“ zasmála se Tereza.

„Tradice je třeba dodržovat,“ zamyslela jsem se. „Táta si vždycky stěžoval, že necháváme rozsvícené světlo. Rozzlobil se, ale vinu vzal pokaždé na sebe.“

„Ty nikdy na nic nezapomeneš! Byla jsem to já, to já jsem zapomněla zhasnout!“

„Ale ne, tentokrát jsem to byla já, kdo odešel poslední z místnosti!“ Zavrtěla jsem hlavou.

„Určitě to bylo jinak.“ Tereza se na mě chápavě podívala. „Jako vždy.“

Šly jsme dál a držely se za ruce. Moje sestra si nasadila Kubovu čepici. Na hlavě jí poskakovala barevná bambule. Zabalená v šále s pestrými pruhy a s tvářemi zčervenalými mrazem vypadala roztomile.

„Vypadáš jako malá holčička.“ Podívala se na mě se zjevným potěšením.

„To samé jsem chtěla říct i já tobě,“ zasmála jsem se. „Hlavně v tom kulichu s obrovskou bambulí.“

„Ani trochu jsme se nezměnily,“ přikývla.

„My ne, ale zdá se, že svět kolem nás se změnil.“

Náhle jsem uskočila stranou, abych se vyhnula chlapci, který proběhl těsně vedle mě. Kdybych se neuhnula, oba bychom spadli. Po chvíli kolem nás prošla skupinka dětí, které měly radost, že padá sníh. Smály se a křičely, stejně jako my, když jsme byly malé.

„Nebo se svět možná až tak nezměnil?“ zamyslela se Tereza. „Koneckonců, všichni chtějí totéž. Štěstí. Nejdůležitější je najít si k němu tu správnou cestu. Štěstí je pro každého něco jiného a taky způsob, jak ho najít, je jiný.“

Dívaly jsme se lidem do oken, stejně jako kdysi. Za osvětlenými okny bylo vidět, že každý má svůj recept na štěstí. Někteří si vychutnávali vánoční cukroví, jiní měli na stolech talíře s japonským sushi. Jeden pár tancoval a za dalším oknem bylo vidět celou rodinu hrát společenské hry.

Všichni se usmívali.

Štěstí mělo různé podoby.

Najednou mi zazvonil telefon.

„Ahoj tati?“ zvedla jsem telefon. „Myslela jsem, že spíš.“

„Ještě nespím,“ řekl táta. „Kde jste?“

„Šly jsme na procházku. Jako vždy.“

„To vidím! A jako vždy jste zapoměly zhasnout světlo v obýváku! Peníze nerostou na stromech...“

Podívala jsem se na Terku.

„To jsem byla já!“ zakřičela moje sestra do sluchátka. „To já nezhasla světlo!“

„To není pravda!“ hádala jsem se. „Byla jsem to já, kdo odcházel z obýváku poslední. A před deseti lety jsem to byla asi taky já!“

„Nerozumím, o čem to mluvíš?“ táta byl zjevně zmatený.

„To je jedno, tati. Jsem ráda, že jsme nechaly rozsvícené světlo, aspoň nám voláš! Máš důvod!“

„Děti spí.“ Změnil táta téma. „Byl jsem je zkontrolovat.“

„Fajn, děkuju.“

„Julinka se tulí k tomu chlupáčovi.“

„Julinka spí s kocourem,“ zašeptala jsem Terce.

„Zrádce!“ řekla a nevěřícně zavrtěla hlavou.

Tereza

Nečekala jsem, že můj kocour bude schopen projevit náklonnost někomu jinému než mně. Prožili jsme toho spolu hodně a já jsem jediná, komu skutečně důvěřoval... Vzala jsem ho k sobě, když se zdálo, že už přežil všech svých sedm životů.

Přestože byl čistokrevný a dnes vypadal skvěle, nesplňoval asi nároky svého minulého majitele a skončil na ulici.

Přesněji řečeno, vyhodili ho na ulici přes okno.

Nevracím se k těm vzpomínkám ráda. Jen s velkými obtížemi se nám s doktorem podařilo postavit Gandalfa na nohy. Jedna z jeho nohou byla méně funkční. Bohužel musel do konce života snášet následky jednání člověka, který za něj měl být zodpovědný. Naštěstí mu to při chůzi příliš nevadilo.

Myslím, že během našich společných let překonal většinu svého kočičího traumatu, ale nevěřil nikomu kromě mě. Až do dneška. Překvapilo mě, že spí vedle Julči. Ráda bych to viděla na vlastní oči.

Lucie dokončila rozhovor s tátou.

„Kvůli těm světlům volal vždycky,“ zasmála se. „Úplně jsem na to zapomněla. Některé věci se nikdy nezmění.“

„Mám dojem, že tady, v našem rodném městě, je spousta věcí, které se nezměnily,“ souhlasila jsem. „Proto se tak ráda vracím domů. Vnáší mi to do

života klid, protože v mém životě letí čas jako o závod.“

„Někdy se stačí jen na chvíli zastavit. Přimět se k tomu. Pro tvé vlastní dobro.“

„Ano. Myslím, že se do toho pomalu dostávám.“

Lucie měla pravdu. Toužila jsem po nějaké stabilitě. Nahlas bych to nepřiznala, ale můj dosavadní život mi ukázal, že pokaždé, když se stalo něco špatného, vrátila jsem se domů.

Například, když jsem se nedostala na studijní výměnný pobyt do Francie nebo když jsem se se zlomeným srdcem vrátila z jiného stipendia v zahraničí. Atraktivní a mimořádně šarmantní Ital mi zamotal hlavu a po pár měsících mě odkopl. Jednoduše jsem ho omrzela.

Plakala jsem v náručí své mámy a pak i Lucie, která všeho nechala a přišla k nám. Vždycky jsem říkala „jdu domů“, i když jsem v té době už bydlela někde jinde. Uvědomila jsem si, že domov nejsou jen stěny, ale ti, k nimž se můžeme vždycky vrátit. Lidé, kteří se moc neptají, jen vás obejmou, uvaří vám šálek horkého čaje a popovídají si s vámi nebo jen mlčky sedí a naslouchají vám po celou noc.

Domů. Kdy jsem takhle začala uvažovat o svém bytě? Myslím, že od té doby, co jsem se začala starat o Gandalfa. Protože jsem se už měla ke komu vrátit. Přestože se můj kocour stále nenaučil připravovat čaj.

Mířily jsme k tržišti, kde jsme se pravidelně setkávaly s našimi přáteli. Naši přátelé z dětství a mládí se rozutíkali po celém světě. Někteří z nich možná přijeli na Vánoce domů, ale nemysleli jsme si, že by je něco přimělo jít uprostřed noci na procházku.

„Terezo? Lucie?“ uslyšeli jsme za sebou známý hlas.

„Roberte!“ zakřičela jsem.

Nejprve jsem ho nepoznala. Pamatovala jsem si ho jako hubeného teenagera, ale teď přede mnou stál urostlý muž s úhledně upravenou bradkou, na které se třpytily vločky tajícího sněhu.

„Tak rád tě vidím!“ objal mě. Objetí jsem opětovala.

Kolik je to let?

Nevím. Nepamatovala jsem si, kdy jsme se viděli naposledy. Asi nedávno, taky na Vánoce... Před pár lety jsme si psali přes Facebook, když jsem si adoptovala Gandalfa, ale jinak nic... Na střední škole jsme si byli velmi blízcí, pak jsme oba odešli na univerzitu. A všechno se to rozpadlo. Ale bylo mezi námi opravdu něco? Pokud by bylo, tak bychom přece nedovolili, aby si každý z nás šel svou vlastní cestou.

Myslím si, že ani jeden z nás nebyl v té době připravený na nějaký hlubší vztah. Bylo nám osmnáct a připadali jsme si, jako by nám patřil celý svět. Nebo že by mezi námi něco bylo? Robert šel studovat veterinu, já jsem si vybrala marketing. Tehdy jsme si mysleli, že vzdálenost pět set kilometrů vylučuje jakýkoli vztah. Každopádně nám v životě záleželo na různých věcech. Robert zachraňoval zvířata bez domova a já se naučila, jak korporacím zajistit, aby dosahovaly vysokého zisku. Moc jsme nepřemýšleli o tom, co máme na srdci a na duši. Nebo jsme si mysleli, že život je o něčem úplně jiném?

„Byly jsme zvědavé, jestli tady potkáme někoho známého,“ přerušila mé myšlenky Lucie.

Bylo fajn, že něco řekla, protože já jsem ze sebe nemohla dostat ani slovo. Nečekala jsem, že mě setkání s Robertem tak rozruší.

„Už nějaký čas chodím každý večer sem na trh,“ usmál se. „Od té doby, co jsem se vrátil do našeho rodného města. Krmím toulavé kočky, a pokud vidím, že mě některá z nich potřebuje víc, tak ji vezmu na kliniku a pustím se do práce.“

Vedle nás se najednou objevily čtyři kočky. Otíraly se nám o nohy a hlasitě se dožadovaly večere. Robert vytáhl z batohu misky a položil je na chodník.

Kočky se zdvořile posadily a trpělivě čekaly.

„Vychoval sis je dobře,“ řekla jsem.

„Ty nejvychovanější se už povalují na gaučích a mají skvělé majitele,“ řekl a nabíral jídlo. „Snažím se je zkrotit, abych jim pak našel lidi, kteří je budou milovat.“

„Máma říkala, že tady vedeš veterinární kliniku,“ řekla Lucie.

Nic jsem o tom nevěděla. Možná bych trvala na procházce ještě víc? Nebo bych na setkání s Robertem vzala i Gandalfa? Nebo možná... Možná bych se našemu setkání vyhnula?

Nerozuměla jsem svým pocitům.

„Ano, před nedávnem jsem se přestěhoval. Do naší staré čtvrti.“

Kočky byly nakrmeny a končily svoji večerní toaletu. Povídali jsme si tak, jako kdybychom se naposledy setkali včera.

„Nešel bys k nám na čaj?“ zeptala se Lucie.

„Teď v noci?“ řekl Robert překvapeně.

„Nebylo by to poprvé,“ sestra se na nás chápavě usmála.

„Vědělas o tom?“ s úžasem jsme se na sebe s Robertem podívali.

„Jasně, že věděla. Kryla jsem ti záda před našimi rodiči. I teď to zvládnou.“

Bezmocně jsem rozhodila rukama. Zaplavily mě vzpomínky na Roberta, který za mnou přišel, když už se zdálo, že všichni v domě usnuli.

Potichu se vplížil do mého pokoje, jen aby za hodinu nebo dvě opět potichu odešel z našeho domu. Milovali jsme ty večery, kdy jsme se mohli potají objímat a povídat si o všem a o ničem. Moji rodiče by nebyli šťastní, kdyby se dozvěděli, že jsem u sebe měla hosta tak pozdě večer... Myslela jsem si, že Lucie o tom nevěděla.

A nikdy mi ani sebemenším náznakem nedala najevo, že o nás ví.

„Pojďme už domů. Opravdu se ochlazuje. Dobře, že jsme tě potkali, Roberte, alespoň někdo ocení naše dorty.“

„Máme dva,“ řekla jsem.

„Ještě mezi sebou soutěžíte?“ zasmál se. „Vždycky jste dělaly dva. Který bude tentokrát lepší?“

„Můj!“ zvolaly jsme jednohlasně.

Robert nevěřícně zavrtěl hlavou.

„Ano, přišly jsme i na to, že některé věci v životě se nezmění. A že je radost se k některým z nich vracet...“

Vešli jsme do domu. A i když jsem už dávno byla dospělá, pořád jsem měla pocit, že se musím plížit. Jako bych ještě i teď musela tajit, že za mnou v noci přišel Robert.

„V pohodě. Nikomu to neřeknu.“ Lucie předvíдалa moji nejistotu a mrkla na mě. „Udělám vám čaj a půjdu nahoru. Nebudu vás rušit.“

Robert zapnul gramofon. Cítil se u nás jako doma, nakonec, nebyl tu poprvé.

Obývací pokoj mých rodičů vypadal přesně tak, jako před dvaceti lety.

„Nirvana? Tohle album jsem neslyšel už věky!“ vykřikl vesele.

„Tak já vás už teda opravdu nechám,“ povzdechla si Lucie. „Dobrou noc.“

Chvíli jsme tam seděli a cítili jsme se jako kdysi.

Možná se definice štěstí mění s věkem? Možná to, co se nám kdysi zdálo obyčejné, později nazýváme štěstím?

Dlouho jsme si povídali a myslím, že oba jsme si přáli, aby ta noc nikdy neskončila.

„Teto, nemůžeme spát.“ Do pokoje vešla Julie a v náručí držela Gandalfa.

Tohle nemohl být můj kocour! Ten by určitě utekl ke mně!

„Pojď a sedni si k nám,“ řekl Robert. „Viděl jsem tam mikroskop. To je tvůj dárek?“

„Ano.“

„Chceš vidět, jak vypadají kočičí chlupy?“

„Ó, ano, prosím!“ vykřikla Julie. „Ale nebudeme mu je vytrhávat! Musíme je najít na sedačce!“

Robert položil mikroskop na stůl a všechno připravil. My jsme pozorně hledaly chlupy, zatímco Gandalf, netuše, že se mu chystáme analyzovat srst, ležel na vánočním stole vedle misky s perníčky. Pozorovala jsem je všechny s něžností. V Lucčině dceři jsem viděla sebe před několika lety. Kdysi jsem se na svět dívala se stejnou zvědavostí jako ona teď. Vzrušovalo mě všechno nové stejně jako ji. K životu jsem přistupovala se stejnou energií jako Julča. Ráda jsem se učila a ptala se na miliony otázek.

Teď jsem poslouchala, jak moje neteř kladla Robertovi otázky, zatímco on na ně trpělivě odpovídal.

Neuteklo ani pár minut, když jsem v hale zaslechla další kroky.

„Mám žízeň,“ řekl Jakub a protáhl se. „Můžu dostat trochu vody?“

„Jasně,“ usmála jsem se.

Ospalý Jakub tancoval v rytmu hudby z alba, které jsem dostala od sestry. Taky byl jako já. Ta hudba ho jednoznačně dostala.

„Jsou to vůbec naše děti?“ Lucie tu noc vstoupila do kuchyně už podruhé.

„Párty bez nás?“ Hned za ní stál její manžel Matěj.

„Vánoční afterparty,“ zasmála jsem se.

„Rádi bychom se k vám přidali,“ řekla moje sestra.

Seděli jsme spolu až do rána. Někdy se to může.

S Lucií jsme pod jednou dekou vzpomínaly na vše, co máme společného, a vysvětlovaly jsme si naše světy, kterým jsme nerozuměly. Světy, které byly někdy tak velmi odlišné.

Julie, Robert a Matěj v doprovodu Gandalfa, který byl zjevně zamilovaný do mé neteře, zkoumali, co by se z naší kuchyně hodilo na podložní sklíčko pod mikroskop, a Jakub mi opět pustil album, které jsem dostala jako dárek.

„Mami, ty tetiny vánoční koledy jsou super,“ řekl a energicky při tom pohazoval svými vlasy. „Babička!“ zvolal, když uviděl moji mámu vcházet do pokoje. „Ani ty nemůžeš spát?“

„Ahoj Roberte, ráda tě vidím!“ řekla máma s úsměvem při pohledu na mého kamaráda z dětství. „Ztište to kvílení!“ dodala a teatrálně si zakryla uši.

„Babi! Tohle ale musíš poslouchat nahlas!“ řekl syn mé sestry. „Myslíte si, že když napíšu Ježíškovi, aby mi příští rok přinesl stejný dárek, tak to udělá?“

Já i sestra jsme se zasmály. S očekáváním jsme se podívaly na mámu.

„Jsem si jistá, že ano,“ posadila se na židli a povzdechla si.

Nejprve jsem měla dojem, že chtěla odehnat Gandalfa ze stolu, ale vzdala to a poškrábala ho za uchem. Můj ustrašený a nedůvěřivý kocour se na ni přátelsky podíval a začal příst. Nepoznávala jsem ho!

„Je někdo dole? To světlo zase někdo nechal rozsvícený?“ Slyšeli jsme tátův hlas vycházející z chodby.

Nemohli jsme se přestat smát.

„Dědo, pojd' a přidej se k nám! Je tu párty!“ vykřikl Jakub a zatahal babičku za ruku, aby s ním tančila.

Udělala jsem další čaj. Nakrájela jsem pár kousků z Lucčina dortu a pár ze svého.

S radostí jsem se dívala na tenhle náš svět, ve které jsme žili spolu.

V životě kráčíme různými cestami. Někdy se klikatí nebo vedou do kopce, a tak je to v pořádku. Občas zabloudíme i do tmavších uliček. Nejdůležitější ale je mít u sebe někoho, kdo nám pomůže najít cestu, když se ztratíme. Mít blízké, jejichž osud může být možná úplně jiný než ten náš, ale se kterými se naše cesty občas protnou. A nám zbývá už jen doufat, že je vždycky znovu potkáme na zastávce s názvem ŠTĚSTÍ.